

ÚSTAV ŠTÁTU A PRÁVA SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED

Premlčanie v obchodnom práve

/vybrané výkladové a aplikačné problémy/

Prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
oveckovaolga@gmail.com

PRVÁ ČASŤ

PREMLČANIE V OBCHODNOM PRÁVE

2.

(ZÁKLADNÉ PROBLÉMY)

I. Podstata premlčania a jeho prejav:

Prvá etapa:

- uplynutie zákonom ustanovenej premlčacej doby
- nevykonanie práva v premlčacej dobe

Druhá etapa:

- vznesenie námietky premlčania povinným subjektom
- uznanie premlčania *ex officio* súdom (pre oblasť spotrebiteľských zmlúv po novele 2014)

**Právne účinky premlčania
prvej etapy:**

3.

- a) na samo právo
- b) na postavenie oprávneného subjektu
- c) na postavenie povinného subjektu
- d) na právny vzťah medzi stranami

druhej etapy:

- a) zaniká nárok a subjektívne právo sa stáva súdne nevyhmáhatelným (naturálna obligácia)
- b) povinnému subjektu zaniká povinnosť plniť a zostáva len právo plniť

4.

Účel inštitútu premlčania:

- a) motivuje subjekty aby včas realizovali svoje subjektívne práva
- b) zabezpečuje právnu istotu v právnych vzťahoch
- c) presadzuje zásadu autonómie vôle
- d) zabezpečuje procesnú rovnosť účastníkov sporu

5.

Uplatnenie premlčania

1. Uplatnenie premlčania vznesením námietky premlčania

a) Podstata námietky premlčania

b) Vznesenie námietky premlčania a jej kvalifikácia

- z hľadiska subjektov

- z hľadiska obsahu

2. Uznanie premlčania súdom z úradnej povinnosti (*ex offio*)

6.

§ 5a

Orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihladne aj bez návrhu na možnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

(Novela zákona č. 250/2007 Z. Z. o ochrane spotrebiteľa uskutočnená zákonom č. 102/2014 Z. Z.)

Nález Ústavného súdu SR

7.

(vo veci sp. zn. PL. ÚS 11/2016 zo dňa 7. 2. 2018)

1. Podstata nálezu:

a) Rozhodnutie ÚS:

Ustanovenie § 5b zákona 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 327/1990 Zb. O priestupkoch v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Čl. 46 ods. 1 ústavy:

8.

(1) Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Čl. 1 ods. 1 ústavy:

(1) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

9.

Odôvodnenie

ÚS konštatoval:

- základné právo na nestranný súd nebolo porušené.
- procesnú nerovnosť
- derogáciu celého ustanovenia § 5b

10.

2. Návrh na legislatívne riešenie

(Návrh novely Občianskeho zákonníka)

§ 54a OZ

*Premĺčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy **nemožno vymáhať** a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premĺčaného práva, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premĺčaní vedel.*

Prechodné ustanovenie:

§ 879v

Konanie, predmetom ktorého je pohľadávka vzniknutá zo spotrebiteľskej zmluvy, začaté pred účinnosťou tohto zákona, sa dokončí podľa doterajších predpisov.